

Umetno napihnjena afera

Mednarodna pogodba, ki ji pravimo tu-
di osimski sporazum in ki sta jo pred peti-
mi leti podpisala predstavnika italijanske
in jugoslovanske vlade ter sta jo nato oba
parlamenta tudi potrdila, med drugim iz-
recno predvideva tesno gospodarsko sode-
lovanje med obema državama na obmej-
nem območju, kar naj prihaja do izraza tu-
di z ustanavljanjem mešanih italijansko-
jugoslovanskih družb, se pravi z mešanim
kapitalom. To so prav gotovo imeli pred
očmi poslovni in gospodarski dejavniki, ko
so se pričeli pogovarjati o možnosti tesnej-
šega sodelovanja tudi na področju tiste go-
spodarske dejavnosti, ki ji pravimo turi-
zem ali tujski promet. V tem pogledu pa
prihaja, kot je povsem naravno in tudi naj-
bolj preprostemu človeku razumljivo, v
poštev najprej teritorij, brez katerega si
zlasti takšne gospodarske dejavnosti ni
mogoče niti predstavljati. Ker že omenje-
na mednarodna pogodba izrecno omenja
obmejno območje, je jasno, da je pogled
poslovnih in gospodarskih dejavnikov pri
proučevanju možnosti ustanovitve družbe
z mešanim kapitalom padel tudi na Ses-
ljanski zaliv, ki je kljub mnogim posku-
som turističnega in torej gospodarskega v-
veljavljanja v bistvu ostal neizkoriščen in
je celo nazadoval, če se spomnimo na pr-
ve gospodarske posege na začetku tega sto-
letja, ko je bil tu sezidan prvi večji hotel.

Ni treba biti kdovekakšen izvedenec na
turističnem področju, zlasti na področju
modernega turizma, da takoj spoznaš, da
Sesljanski zaliv (kot v ostalem celotna ca-
bala na Tržaškem) ne more ustrezati po-
trebam in zahtevam tako imenovanega re-
zidencialnega turizma, in sicer predvsem
iz preprostega razloga, da tu za kopanje
ni prostora na pretek. Ima pa Sesljanski
zaliv prednost predvsem v tem, da zaradi
svojega zemljepisnega položaja more po-
stati naravnost idealna izhodiščna točka za
reke turistov, ki se vsako leto iz severne
Evrope pretakajo na obe obali ob Jadranu
in dalje na Jugo. To je ali bi vsaj morala
biti prvenstvena funkcija Sesljanskega za-
liva, ki bi ga bilo zato treba tudi primer-
no urediti ter ga opremiti z vsemi ustre-
nimi infrastrukturami. Gospodarski dejav-
niki, ki so se pričeli pogovarjati o možno-
sti ustanovitve mešane italijansko-jugoslo-
vanske družbe, so očitno imeli pred očmi
tudi posebno funkcijo zaliva na ozemlju de-
vinsko-nabrežinske občine, pri čemer so
dalje upoštevali izrecno določbo osimske

dalje na 2. strani ■

V Zahodni Nemčiji: po stari poti naprej

V nedeljo so bile parlamentarne volit-
ve v dveh zahodnoevropskih državah, v
Nemčiji in na Portugalskem.

V Nemčiji so bili rezultati znani že pol
ure po zaprtju volišč, kar je nov dokaz za
učinkovitost nemške organizacije. Zmaga-
la je po pričakovanju socialnodemokrat-
sko-liberalna koalicija, ki je na vladi že
eno desetletje in ki ima nedvomno velike
zasluge za to, da je Nemčija tudi v letih
petrolejske krize, ki je povsod drugod po-
vzročila velike gospodarske težave, gospo-
darsko trdna in ne pozna ostrih socialnih
nasprotij in širokih stavk. Krščanskodem-
okratska stranka je sicer še vedna najmoč-
nejša stranka v Nemčiji, toda socialni de-
mokrati bodo nedvomno tudi za naprej o-
hranili svoje zavezništvo z liberalno stran-
ko in to jim zagotavlja vlado še za eno
zakonodajno dobo. Za kandidate krščan-
ske demokracije je bilo oddanih 16.900.370
glasov, kar znaša 44,5 odstotkov, za kan-
diate socialistične (socialdemokratske)
stranke 16.262.096 ali 42,9 odstotkov gla-
sov, za kandidate liberalne stranke pa 4
milijone 30.608 ali 10,6 odstotkov glasov.
Socialnodemokratska stranka je napredo-
vala za 0,3 odstotka, demokrščanska je
nazadovala za 4,1 odstotka, liberalna pa je
napredovala za 2,7 odstotka.

Če je mogoče govoriti o kakem prese-
nečenju, je to samo krepak porast liberal-
nih glasov, kar je šlo očitno na račun kr-
ščanske demokracije. Voditelj te stranke
Franz Josef Strauss je nedvomno zelo spo-
soben in dinamičen politik z modernimi
idejami in prepričan demokrat, vendar pa
je napravil nekaj psiholoških napak, ki so
se maščevale stranki pri volitvah. Glavna
je bila nedvomno ta, da je svoj čas postav-
ljal — skupaj z ostalim vodstvom krščan-
ske demokracije — previsoko ceno za koa-
licijo z liberalci, ko so ti ponujali svoje so-
delovanje za sestavo koalicijske vlade. Ta-
ko jih je odbil in so šli v koalicijo s so-
cialdemokrati, čeprav je bila najmočnejša
stranka krščanskodemokratska. Druge nje-
gove napake so prevelika samozavest, ki

vzbuja včasih vtis — posebno v tolmač-
nju nasprotnikov — da je ošaben, njegova
polemična ostrina in njegova »bavarskost«.
Kot tipičen in ponosen Bavarec vzbuja
namreč pri mnogih severnih Nemcih lju-
bosumnost oziroma razdraženost, češ kaj
nam bo solil pamet ta od piva napihnjeni
Bavarec. Straussov program se razlikuje
od programa socialistično-liberalne koali-
cije le v tem, da hoče bolj samozavestno
in samostojno nemško zunanjo politiko ta-
ko nasproti Moskvi kot nasproti Washing-
tonu. Nemčija naj bi po njegovem zares
postala vodilna država zahodne Evrope, če-
prav naj bi ostala tesno povezana z Atlanti-
skim paktom, Združenimi državami in
Francijo. V Evropski skupnosti naj bi za-
igrala vodilno vlogo in se ne dala izkori-
ščati po svojih partnerjih, ko morajo Nem-
ci menda vse preveč podpirati lenobo in
egoizem nekaterih partnerjev. V notranji
politiki ali bolje rečeno v gospodarstvu bi
hotel dati Strauss še večji zagon zasebni
pobudi, bolj pa naj bi stopili na prste tudi
teroristom.

Toda socialnodemokratsko - liberalna
koalicija je tudi v teh pogledih vodila do-
sledj tako politiko, da ji ni bilo mogoče oči-
tati kaj bistvenega. Krščanski demokrati
ji lahko očitajo le nekoliko preveč odprto
uho za sovjetsko prišepetavanje in suge-
stije v zunanji politiki (a niti ne preveč,
odkar se je umaknil iz zunanje politike
Willy Brandt, razen tega morda ravno s
tem delajo večje usluge ameriški zunanji
politiki, kot bi se zdelo na prvi pogled).
Tako manjka v nemški politiki prvenstve-
ni vzrok za zamenjavo vlade. Nemški vo-
lilci kljub simpatijam do Straussa in nje-
gove stranke nimajo nobenega vzroka za
pritoževanje in za zamenjavo. Menjava v
tem trenutku bi bila lahko le tveganje, ne
bi pa mogla prinesiti nič dosti boljšega,
kvečjemu bi se pomnožile stavke v tovar-
nah, ker so sindikati pač bliže socialnim
demokratom kot Straussu in to bi lahko
tudi nekoliko omajalo trdnost nemške va-

● nadaljevanje na 5. strani

Gorica ima novega župana

Od sobote, 4. oktobra ima Gorica nove-
ga župana, pokrajinska uprava pa svojega
predsednika. Po štirih mesecih od volitev
je končno prišlo do sporazuma med peti-

mi strankami (KD, PSDI, PSI, SSk in PRI)
za sestavo odborov na občini in na pokra-
jini. Gre za zelo široko koalicijo, ki bi mo-

dalje na 2 strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 12. oktobra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Dobro jutro po naše; 9.00 Kmetijska iddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Jugoslovanska lahka glasba; 11.00 Mladinski oder: »Zlata ribica«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev in Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »Radio Klopotača«; 15.00 Špor tin glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 13. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Kulturni dogodki; 12.40 Slovenski primki v Furlaniji in na Goriškem; 13.00 Poročila; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Oskar Davičo: »Pesem«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 14. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Primorska duhovščina pod fašizmom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Četrtna srečanja — Kulturne rubrike naših tednikov — Zbori pred občinstvom; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano; 16.00 »Mal' položi dar domu na oltar«, poslanstvo Ciril-Metodove šole; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.00 Sodobni italijanski deželni dramatik; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 15. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Glasba skozi stoletja; 11.30 Beležka; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Oskar Davičo: »Pesem«; 15.00 Nove plošče; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci; 18.00 Glasbeni trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 16. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenske banke in posojilnice na Goriškem; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Glasbeni trenutek doma in drugod (ponovitev); 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 15.00 Pišite, predvajali bomo; 16.00 Potovanje v Ameriko; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.00 Mi in glasba; 18.00 Četrtna srečanja — Kulturne rubrike naših tednikov — zbori pred občinstvom; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 17. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Stanje slovenskih šol v zamejstvu od leta 1945 do 1951/52; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 1.30 Beležka; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Mednarodno tekmovanje »Cesare Augusto Seghizzi« 1980; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Oskar Davičo »Pesem«; 16.00 »Radio Klopotača«, varite radijskega odra; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Slovenski primki v Furlaniji in na Goriškem; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 18. oktobra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Koder teče onod moči; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.45 Folklorni odmevi; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le«, glasnik Kanalske doline; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Gremo v kino; 14.40 Glasba od A do Ž; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori na ploščah; 17.30 Na goriškem valu; 18.00 »Staromodna komedija«; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Gorica ima novega župana

■ nadaljevanje s 1. strani

rala po logiki trajati celih pet let. Pogajanja za sestavo odborov so bila zelo dolga, nejasna in mučna, saj je vsak dan prihajalo do novih stališč med omenjenimi strankami. Krščanska demokracija je od vsega začetka vztrajala na tem, da se sestavi čim širša koalicija, ki bi ne izključevala nobene od omejenih strank, vendar se vsi niso strinjali s to rešitvijo. Končno pa je le prevladala zdrava pamet in dogovor je bil podpisan prav na dan izvolitve novega župana in predsednika pokrajine in odgovarjajočih odborov. Vsekakor pa ni še niti danes jasno, kako bodo porazdeljena odborništva na občini; do zadnjega trenutka pred začetkom občinske seje so se tajniki petih strank pogajali za porazdelitev odborniških mest, kar je povzročilo, da se je seja začela s kratko zamudo. Po dogovoru bi moral biti podžupan in odbornik za javna dela socialist in sicer Del Ben, vendar se socialdemokrati se s to rešitvijo ne strinjajo, čeprav so jim socialisti odstopili eno odborniško mesto; najprej so socialisti zahtevali dve odborniški mesti, potem pa so popustili in predali eno svoje odborniško mesto socialdemokratom, slednji pa se vsekakor niso zadovoljili. V trenutku, ko pišemo, nam ni znano, če bodo socialdemokrati še vztrajali pri svoji zahtevi. Odborniška mesta pa bi morala biti tako razdeljena KD tri odborništva; tri stranke (SSk, PRI in PSI) po eno in PSDI dve odborništvu. Krščanska demokracija ima poleg treh odbornikov še župana, ki je bil izvoljen z 28 glasovi na sobotni seji; to je dr. Antonio Scarano, ki je bil v eni izmed prejšnjih uprav odbornik za zdravstvo, potem pa se je umaknil iz političnega življenja; že več let je ravnatelj Združenja trgovcev v Gorici, kjer bo še naprej opravljal svoje funkcije. Na občinski seji v soboto so izvolili tudi šest efektivnih odbornikov in dva nadomestna; izvoljeni so bili Ciuffarin, Baresi, Jakoncic (KD), Zucalli in Fantini (PSDI), Del Ben (PSI), Drufuca (PRI) in Paulin (Slovenska skupnost).

Isti dan je bila seja tudi na pokrajini. Za predsednika je bil izvoljen socialist prof. Silvio Cumpeta; to je precejšnja novost, saj je dosedaj bil predsednik vedno iz vrst Krščanske demokracije. Predsednik Cumpeta je prejel 13 glasov od 15 možnih,

ki sestavljajo novo večino, ta pa je povsem enaka oni na občini. Odborniki na pokrajini so naslednji: Lodi, Fabbro in Tomat (KD), Bresan (PSDI), De Grassi (PRI) in Ferletič (SSk).

Če ob zaključku tega pregleda povzamemo nekaj misli, je treba priznati, da sta obe upravi dobili precej široko, zanesljivo večino, ki bi morala vztrajati in vzdržati celo upravno obdobje, razen če bi ne prišlo do razbitja te večine, kar bi v italijanski politiki ne bilo nič nenavadnega. Če podamo celotno sliko uprav v goriški pokrajini, moramo objektivno priznati, da je bila Krščanska demokracija precej redimencionirana po svojih najvišjih predstavnikih v večini upravnih teles. V Gorici ima od 18 svetovalcev tri odbornike, na pokrajini je morala odstopiti mesto predsednika socialistom, kljub temu, da ima 10 svetovalcev, socialisti pa samo dva; isto je treba reči za Krmin: od 10 svetovalcev (na 20) je odstopila župansko mesto socialistom, ki imajo dva svetovalca. Socialisti imajo župana tudi v Tržiču, kjer so komunisti stranka relativne večine. Če bi po tem vztrajali v trditvi, da je KD stranka predrznosti in neobzirne oblasti, bi verjetno ne bili najbolj objektivni, saj je popolnoma klonila pred zahtevami ostalih strank.

Kar se tiče nas Slovencev in naše slovenske stranke, moramo reči, da je položaj danes precej ugoden: v treh upravah — v goriški občini, na pokrajini in v krminski občini — ima Slovenska skupnost v odborih svoje predstavnike. Z vidika politične prisotnosti in odgovornosti se nam zdi, da je to največ, kar smo Slovenci v goriški pokrajini lahko dosegli. Ne glede na to, da so svetovalci SSK edini slovenski odborniki, je treba predvsem poudariti, da je odbornikom SSK dana možnost, da znotraj teh krajevnih uprav vztrajajo pri reševanju vseh tistih vprašanj, ki zanimajo neposredno tudi našo narodno skupnost. Dejstvo je, da s svojo prisotnostjo v glavnih odborih lahko kaj dosežemo, kar pa je obtem odvisno tudi od vztrajnosti in odločnosti omenjenih odbornikov. Kako se bo to uresničevalo v prihodnosti, bomo lahko vsak dan beležili; za sedaj je izvolitev odbornikov SSK pomembno dejstvo, prav gotovo eno izmed najvažnejših v zadnjih letih slovenskega političnega življenja na Goriškem.

Umetno napihnjena afera

(nadaljevanje s 1. strani)

podogbe, po kateri so mešane družbe namenjene predvsem koristim obmejnega prebivalstva, v tem konkretnem primeru tudi in zlasti koristim prebivalstva devinsko-nabrežinske občine.

Vsi dobro vemo, kakaj in čemu se tržaški nacionalistični krogi — skratka tržaška gospoda — tako krčevito protivijo že sami zamisli o kakem italijansko-jugoslovanskem gospodarskem sodelovanju na Tržaškem in še zlasti možnosti ustanovitve družbe z mešanim kapitalom iz obeh sosednih držav v devinsko-nabrežinski obci-

ni. Nekaterim iz teh krogov so pri srcu navadni »razredni« interesi, veliki večini pa gre predvsem za izgubljene priložnosti in možnosti za mastne »kupčije«.

Škoda, da na tiskovni konferenci, ki jo je priredila devinsko-nabrežinska uprava v četrtek, 2. t.m., v Sseljanu ni prišlo v izvajanjih župana Skerka do izraza glavno ozadje umetno napihnjene sesljske »afere«, kajti občinska uprava bi se po našer ne smela omejiti le na navajanje vsem dobro znanih dejstev in že večkrat izpričane splošne volje, a niti z besedico omeniti širša vprašanja.

Kristjani in politika

Prireditelji »praznika prijateljstva«, se pravi praznika, ki ga v tem času vsako leto prireja krščansko-demokratska stranka v Italiji, so v Salerno organizirali pogovor ob okrogli mizi na temo: Politična vloga kristjanov v posvetni družbi. V razpravo je med drugimi posegel znani jezuit in glavni urednik katoliške revije »Civiltà cattolica« Sorge, ki je na začetku svojih izvajanj opozoril na velike zasluge, ki jih imajo katoliki pri izgradnji demokratične države, nato pa ostro grajal pomanjkljivosti krščanske demokracije, ki se — po njegovem — nedopustne. Med pomanjkljivosti je omenil zlasti degeneracijo ali izroditev sicer koristnega pojava obstoja različnih strankinih idejnih struj. Predsednik ljudskega gibanja Formigoni je dejal, da bodo lahko katoliki vnesli novega duha v družbeno in politično življenje le, če bodo ponovno imeli svoj natančni pogled na svet in zgodovino. To nesporni pomeni, je nadaljeval govornik, nestrpnosti ali nesposobnosti za dialog. Predsednik katoliške delavske organizacije ACLI Rosati se je zavzel za ohranitev konstruktivnega ravnovesja odnosov med katoliško delavsko organizacijo in krščansko demokracijo ter zavrnil logiko čelnih političnih spopadov. Bivši šolski minister Malfatti je dejal, da mora krščanska demokracija ponovno uveljaviti svoj ljudski značaj in zavračati konservativne težnje. Poslanec Borcato pa je naglasil, da je krščanska demokracija v političnem pogledu avtonomna in laična stranka, ki priznava in vrednoti družbeni pluralizem.

Odkod besedi »Sklave« in »Slave«

Vedno spet naletimo v tujem tisku, zlasti italijanskem in nemškem na razlage — pogosto hočejo biti tudi znanstvene — ki istovetijo italijansko besedo schiavo, nemško besedo Sklave, angleško besedo slave — isto besedo pa najdemo tudi še v mnogih drugih zahodnoevropskih jezikih v pomenu »suženj« — z besedo slavo ali nemško Slawe, ki pomeni Slovan. Po teh razlagah sta obe besedi oziroma oba pomena v tesni medsebojni zvezi, namreč v smislu, da je beseda schiavo oziroma nemško Sklave nastala iz imena Slav, t. j. Slovan. Razni lovci na sužnje so baje, vedno v skladu s temi razlagami, prirejali v zgodnjem srednjem veku v vzhodni Evropi prave love na Slovane in jih prodajali potem na suženjskih trgih na Danskem, v Carigradu in na Bližnjem vzhodu. Tako da je zadobila beseda Slav, ki je pomenila prvotno Slovana, tudi pomen suženj. Seveda je bilo in je še ponekod to samo sklepanje, vendar pa se v mnogih primerih piše o tem kot o gotovem dejstvu in tako tudi v mnogih slovenskih zgodovinskih in drugih knjigah, celo v šolskih učbenikih. Takorekoč nihče pa se ni potrudil, da bi razkril resnični pomen besede slav - suženj. Slovenski jezikoslovci so se zanašali na tuje jezikoslovce, ti pa so v mnogih primerih imeli interes na tem, da se besedi Slave - Slovan in slave - suženj krijeta, ker so pod vplivom nacionalistično-šovinističnih idej pritrjevali poniževanju in sramotanju raznih slovanskih narodov, posebno tistih, ki mejijo na Nemce in Italijane, torej predvsem Slovencev, Čehov, Slovakov in Poljakov. Pri poskusih ponemčevanja in poitalijančevanja so s takim razlaganjem o istovetnosti obeh besed skušali

uničiti v mladih ljudeh njihovo narodno zavest in ponos, da bi jih lažje asimilirali.

V resnici imata besedi slavo ali Slav — Slovan in schiavo oziroma Sklave čisto različen izvor. Beseda Sklave ali schiavo, angleško slave v pomenu suženj je sicer prvotno zares imela enako obliko kot beseda Slawe (Slovan), toda popolnoma drugačen izvor in pomen. Izhaja namreč iz skandinavске besede lauss, ki je pomenila dobesedno »brez«; v nemščini najdemo to besedo v obliki los, v slovenščini pa je sorodna beseda »lozen«, ki pomeni nekaj, kar odstopa ali izstopa, npr. lozna nit, t. j. nit, ki se je utrjala in izstopa ali visi z obleke, ki torej ni več pritrjena in na svojem mestu. V zgodnje-srednjeveških jezikih skandinavskih narodov je pomenila beseda lauss ali lausn (izgovori lausn) pa tudi lausingi (izgovori lausingi) človeka brez vsakih pravic, to pa je bila značilnost sužnjev; ti niso imeli nobenih pravic in gospodar jih je lahko brez kazni tudi ubil kot žival, čeprav se je to seveda le poredko zgodilo. S časom je beseda lausingi dobila tudi pomen »odkupljen« ali »izpuščen« suženj. Po metatezi, to je po zamenjavi glasov oziroma črk je nastala iz besede laus beseda slav v pomenu suženj in kot taka je prešla v grščino in latinščino, najprej v Carigradu, kjer so nordijski trgovci s sužnji prodajali svoje vojne ujetnike, pa tudi lastne rojake, ki so se iz tega ali onega vzroka znašli v suženjstvu. V grščini je dobila beseda slav obliko sklav, v govornem ozir. romanščini latinščini pa sclaus in nato v italijanščini schiavo oziroma v narečju sciao. V tej obliki je poznana tudi kot psovka za Slovence.

Ime Slovenci oziroma Sloveni je sicer nastalo približno v istem času kot beseda schiavo-Slav v pomenu suženj, a na drugih krajih Evrope in je čisto drugega izvora. Izhaja namreč — prav tako po metatezi, t. j. zamenjavi črk oziroma glasov — iz imena nekdanjih Vandalov, ki so živeli na današnjem Poljskem, v Panoniji in severnem Noriku, pa tudi v severni Nemčiji. V prvotni nordijski obliki so se imenovali Vendals, s časom, verjetno v 5. ali v začetku 6. stoletja po Kr., pa sta se zaradi metateze zloga v tem narodnem imenu zamenjala in še posamezni glasovi so zamenjali svoje mesto, tako da se je beseda začela izgovarjati kot Slovani ali Sloveni. Grki so to izgovarjali kot Sklaveni in ime je preko Prokopija in drugih grških zgodovinarjev prešlo v zgodovinske spise in v vse javno življenje. Nekdanji Vandali so se pomešali z drugimi narodi in iz njih je nastalo tisto, kar imenujemo danes Slovane oziroma posamezne slovanske, posebno zahodnoslovanske in južnoslovanske narode. Ti so že v 6. stoletju razvili v določene narodnosti. Vendar pa so začeli zlasti v moderni dobi razni avtorji zamenjavati besedi slav oziroma sklav v pomenu suženj in besedo Slav, ki je samo skrajšana beseda Slaven ali Sloven, in tako je nastalo napačno istovetnje obeh besed. Pri tem pa, kot vemo, pogosto ne gre samo za zmoto oziroma nevednost, ampak tudi za šovinistično zlobo, kateri pa je treba napraviti tudi po jasni etimološki poti oziroma razlagi konec.

Stare razglednice v Goriškem muzeju

V veži gradu Kromberk je odprta razstava starih razglednic primorskih krajev, ki jo je pripravil ravnatelj Goriškega muzeja Branko Marušič. Razstavljene so razglednice, ki so nastale v času pred prvo svetovno vojno, nekaj pa je tudi takih, ki so bile natisnjene še po izbruhu prve svetovne vojne, zajemajo pa obdobje Avstro-ogrske. Zastopana so primorska mesta, trgi in vasi od Triglava na severu do Istre na jugu. Tako vidimo fotografije pomembnejših krajev Bovca, Kobarida, Tolmina, Kanala, Gorice, Ajdovščine, Postojne, Ilirske Bistrice, Sežane, Trsta, Kopra, Pirana itd. Na razstavi lahko vidimo razglednice tudi drugih manjših krajev, v katerih danes težko najdemo sodobno razglednico.

Tiskani napisi na razglednicah so v glavnem slovenski, ponekod dvojezični ali celo trojezični (slovensko, nemško in italijansko), glede Trsta in Gorice pa je prireditelj izbral samo tiste razglednice, ki imajo slovenski napis oz. jih je izdala slovenska ustanova. Stare razglednice so danes dragocen kulturno-zgodovinski dokument, saj nam odkrivajo nekdanjo zunanjo podobo naših krajev, ki so v novejši zgodovini zelo spremenili svoj izgled, zlasti še tisti, ki stojijo na območju, kjer je v prvi svetovni vojni divjala soška fronta. V

tem pogledu so še posebej zanimive razglednice Svete gore z zunanjsčino in notranjsčino stare perušene poznogotske bazilike. Posebna vitrina je posvečena razglednicam v zvezi s pesnikom Simonom Gregorčičem, ki pričaja o njegovi izredni priljubljenosti med slovenskim ljudstvom. Razstavljenih je tudi nekaj propagandnih razglednic, ki zadevajo delovanje slovenskih društev in ustanov, npr. sokolov in orlov ter Družbe sv. Cirila in Metoda. S Tržaškega so še zlasti zanimive razglednice iz Ricmanj s fotografijo civilne poroke in civilnega pogreba iz časa znamenitega cerkveno-pravnega spora.

Stare razglednice pričujejo o mnogih stvareh: približujejo nam nekdanje življenjsko okolje v naših krajih, hkrati pa so dokaz likovne kulture in razvitosti fotografske ter tiskarske tehnike tedanjega časa, še zlasti tiste, na katerih so reproducirana originalna dela umetnikov, npr. že takrat zelo popularnega Maksima Gasparija. Napisi in sporočila pošiljatelj pa nam približujejo razglednice tudi s človeške strani. Vsekakor je to razstava, ki zasluži pozornost javnosti, saj nam odkriva del nekdanjega življenja primorskih Slovencev. Razstavljene razglednice so vse iz zbirke Goriškega muzeja. M.

Seja deželnega tajništva Slovenske skupnosti

V petek, 3. oktobra, se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Na dnevnem redu je bil najprej pregled političnega položaja v državi, ki ga označujeta nepričakovana vladna kriza ter socialna in sindikalna napetost, ter razmere v deželi Furlaniji - Julijski krajini, kjer po junijskih volitvah še niso v vseh krajevnih upravah izoblikovane nove večine in odbori.

V zvezi s pokojajem v občinah Beneške Slovenije v videmski pokrajini po zadnjih upravnih volitvah je beležiti, da se v krajevnih slovenskih glasilih »Dom« in »Novi Matatur« odvijajo živahna razpravljanja o oblikah in vsebini političnega osveščanja slovenskega perbivalstva glede zadržanja najvplivnejših tamkajšnjih vsedravnih strank do njihovih specifičnih problemov in zahtev s področja manjšinjskih pravic.

Na Tržaškem in Goriškem so se pravkar zaključila pogajanja za oblikovanje odborov krajevnih uprav. Tako je bil končno izvoljen novi pokrajinski odbor v Trstu, v katerem neposredno sodeluje tudi predstavnik Slovenske skupnosti.

Po dolgotrajnih pogajanjih je bila končno rešena kriza na goriški pokrajini, kjer je prišlo do koalicije petih strank, med temi tudi SSK. Do podobne rešitve so iste stranke prišle tudi na goriški občini. Predstavnik Slovenske skupnosti je bil izvoljen v občinski odbor v Krmini.

Deželno tajništvo izraža zadovoljstvo, da so se v zgoraj navedenih krajevnih upravah, na področju katerih živijo Slovenci, osnovali potrebne večine, v katerih bodo sodelovali tudi njihovi izvoljeni predstavniki. To neposredno prisotnost SSK kot narodnoobrambene manjšinske politične stranke ocenjuje strankino deželno tajništvo kot značilno pozitiven premik v našem političnem prostoru, kar obenem dokazuje, da so bili premagani razni predsodki in nasprotovanja neposredni udeležbi manjšinskih predstavnikov v izvršnih javno-upravnih telesih.

Delegacija Slovenske skupnosti pri prefektu dr. Marrosuju

Dne 2. oktobra je tržaški prefekt in vladni komisar za deželo Furlanijo - Julijsko krajino sprejel delegacijo Slovenske skupnosti, ki je je vodil pokrajinski tajnik Harej.

Glavna tema razgovora je bila šolska problematika, ki je povezana z začetkom novega šolskega leta in je zato posebno aktualna in pereča. Delegacija je prefektu prikazala glavne boleče točke, ki občutno ovirajo redni potek šolskega življenja na slovenskih šolah, med katerimi je zlasti še nedokončana nadgradnja četrtega nadstropja liceja Prešeren in z njo povezani problemi na obeh prizadetih šolskih zavodih; dalje vprašanje ugotavljanja poznanja slovenskega jezika pri pomožnem in učnem osebju, neuporabnost telovadnice na učiteljski A. M. Slomšek pri Sv. Ivanu, prevoz učencev iz nekaterih krajev do obvezne srednje šole ter dijakov višjih srednjih šol ter pro-

Posebno pozornost je deželno tajništvo SSK posvetilo šolskim problemom, med temi zahtevi staršev in drugih šolskih komponent po ustanovitvi slovenske šole v Ronkah, za katero se je prijaviło že sedem otrok, torej več ko dovolj po obstoječih veljavnih pravnih predpisih, in pristojna občina zagotavlja ustrežne prostore.

Zaradi tega Slovenska skupnost odločno podpira zahteve po ponovnem odprtju slovenske šole, ki je prenehala delovati leta 1955, in je pripravljena podpreti vse pobude v podporo te utemeljene zahteve.

Nadaljnji del seje je deželno tajništvo SSK posvetilo poročilu o delovanju delovnega odbora v okviru posebne mešane komisije pri predsedstvu vlade v Rimu za preučevanje problemov slovenske manjšine v Italiji.

Na seji je bil določen datum deželnega kongresa Slovenske skupnosti, in sicer 15. in 16. novembra.

Planinska društva so v slovenski zgodovini odigrala pomembno vlogo. Leta 1893 ustanovljeno prvo Slovensko planinsko društvo je imelo namen povrniti slovensko podobo slovenskim planinam in goram, ki so v tistih časih doživljale pravo invazijo nemštva. Planinska društva so se torej zavzemala ne samo za prijetne izlete, ture in vzpone, temveč so gojila in se tudi trudila, da so pri svojih članih vzbujala in vzgajala narodnostno in kulturno zavest. Podobno vlogo, a verjetno v težavnejših razmerah, je odigralo tudi Slovensko planinsko društvo iz Trsta, ki v našem mestu deluje že od začetka tega stoletja.

Prav te dni, v soboto, 4. in nedeljo, 5. oktobra, pa se je SPDT pobratilo s PD SAP-Viator iz Ljubljane. Podobna pobratenja in slavnosti pa nimajo le namena, da društva navežejo med seboj tesnejše stike, si izmenjuje-

blem v zvezi zasedbo telovadnice na slovenski osnovni šoli na Katinari po italijanskem razredu.

Delegacija je vladnemu predstavniku izrazila zadovoljstvo, da je prosvetno ministrstvo s tekočim šolskim letom na vztrajno zahtevo slovenske manjšine ustanovilo tečaj za geometre v Trstu in tečaj za zunanjo trgovino v Gorici (oba v sklopu trgovskega zavoda Ž. Zois) ter dodelilo 4. in 5. letnik Poklicnemu državnemu zavodu za industrijo in obrt.

Hkrati ga je zastopstvo Slovenske skupnosti zaprosilo za posredovanje na pristojnih mestih, da bi se odprti problemi čimprej zadovoljivo rešili.

Prefekt dr. Mario Marrosu je zavzeto prišlo obrazložiti prikazanih problemov ter s tem v zvezi zagotovil svoje posredovanje in zanimanje.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Kulturni dom

Otvoritvena predstava sezone 1980-81

LUIGI PIRANDELLO

»ČLOVEK, ZVERINA IN ČEDNOST«
komedija v treh dejanjih — režija Mario Uršič

Premiera

v petek, 10. oktobra, ob 20.30 — abonma red A - premierski

Ponovitve

v soboto, 11. oktobra, ob 20.30 — abonma red B - prva sobota po premieri

v nedeljo, 12. oktobra, ob 16.00 — abonma red C - prva nedelja po premieri

v sredo, 15. oktobra, ob 20.30 — abonma red D - mlad. v sredo

Nadaljuje se vpisovanje abonmajev vsak dan od 9. do 12. ure in od 15.00 do 18.00 ure pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio, 4 - Telefon 734265. Vse abonente prosimo, da pri blagajni dvignejo svoje izkaznice.

Pomembno planinsko pobratenje

jo izkušnje, mogoče tudi sredstva, kočice itd., ampak, da se razvijejo tesnejši prijateljski odnosi, ki imajo predvsem svojo človeško vrednost. Lepo in prav je namreč, da si ljudje med seboj zaupajo, si izmenjujejo mnenja, misli in zamisli. Vse to pozitivno vpliva na razvoj vsake skupnosti.

Slavnostni obred pobratenja je bil v koči na Planini pri Jezeru, ki jo upravlja PD SAP-Viator. Naj povemo, da je to zelo lepa, skoraj bi rekli romantično divja planina, ki jo vsenaokoli obdajajo stene in vzpetine, na severnem koncu pa je precej veliko gorsko jezero. Gre za pravo divjo, neomadeževano lepoto. Obenem pa, ko človek vidi to planino in napol razdejane staje, ki stojijo v krogu okoli nekdanje sirane, zdaj planinske kočice, pomisli na tisočletno planinsko-pastirsko kulturo bohinjskih ljudi, ki so tako smotrno znali izrabljati možnosti, ki so jim nudile gore, danes pa živinoreja hira tudi v Sloveniji.

Ob pobratenu med SPDT in PD SAP-Viator so tudi razvili prapor Slovenskega planinskega društva iz Trsta, na katerega so številna planinska društva pripela spominske in voščilne trakove. Prapor pa je razvila dolgoletna predsednica SPDT dr. Mašera, ki je hotela ob sebi, pri tem slavnostnem trenutku najmlajšo udeleženko slavnostnega izleta.

Gostje, oz. povabljeni tega srečanja na Planini pri Jezeru so bili tudi Fantje izpod Grmade, ki so s petjem popestrili in obenem dali poudarek tej slavnosti. Kot je bilo rečeno ob pripravah, naj bi poleg »Fantov« nastopil tudi otroški zbor osnovne šole Hinko Smrekar iz Šiške, ki pa ni nastopil. Tako so Fantje izpod Grmade, pod vodstvom Iva Kralja zapeli že v jedilnici Viatorjeve menze, kjer je bilo prvo srečanje Tržačanov z gostitelji. Po njem pa smo se peljali do Starih Fužin, od koder smo nadaljevali pot peš.

Za »Fante izpod Grmade« pa je bil ta izlet prva dejavnost v letošnji sezoni. Naj ob priliki povemo, da so k zboru, z obnovitvijo vaj, prišli tudi nekateri novi pevci, ki bodo

(dalje na 6. strani)

ŠE EN POZIV ZA ODPRTJE OSNOVNE ŠOLE V RONKAH

Poleg zahteve Sindikata slovenske šole — tajništvo Gorica — za odprtje slovenske osnovne šole v Ronkah, beležimo v teh dneh še en poziv za rešitev tega za našo narodno skupnost važnega vprašanja. Posvetovalna komisija za vprašanja slovenske narodnostne skupnosti pri javnem večnamenskem kulturnem središču iz Ronk je poslala ustrezno zahtevo na ministrstvo v Rim in v vednost višjemu šolskemu skrbniku v Trstu in šolskemu skrbniku v Gorici. Komisija se je sestala v ponedeljek, 6. oktobra in odobrila sledečo resolucijo, ki jo je podpisal predsednik komisije prof. Karlo Cernic in ki se glasi takole:

»Posvetovalna komisija za vprašanja slovenske manjšine pri javnem večnamenskem kulturnem središču, zbrana na seji 6. oktobra ob prisotnosti predstavnikov staršev otrok vpisanih v prvi razred slovenske osnovne šole v Ronkah, je razpravljala o neuresničenem odprtju omenjene šole v šolskem letu 1980-1981. Komisija je razpravljala zato, ker se — kljub zadostnemu številu vpisanih otrok, razpoložljivosti občinske uprave v Ronkah, ki je dala na razpolago ustrezne prostore, in ugodnemu mnenju krajevne šolske oblasti — centralna šolska oblast v zvezi s tem vprašanjem še ni izrekla. Zato komisija odločno protestira proti takšnemu ravnanju ter poziva šolskega ministra, da čimprej ugotovi upravičeni zahtevi slovenskih staršev iz Ronk in okolice in odredi odprtje prvega razreda slovenske osnovne šole v Ronkah in tako zadosti osnovni pravici po izobraževanju v lastnem materinem jeziku ter prepreči nevšečnosti pri prevažanju otrok v osnovne šole drugih oddaljenih občin.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALISČE

V četrtek, 16. oktobra 1980 ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici

LUIGI PIRANDELLO

»Človek, zverina in čednost« komedija v treh dejanjih

GORIŠKA ABONMA

Otvoritev otroškega vrtca na Livadi

Preteklo soboto, 4. oktobra, je goriški župan Pasquale De Simone — prav na dan odhoda z županskega mesta — otvoril novo zgradbo za slovenski otroški vrtec v ul. Brolo, na Livadi, v severnem delu mesta. Velja poudariti, da je ta otroški vrtec namenjen samo otrokom iz severnega dela mesta oz. tistim, ki so obiskovali vrtec v ul. Croce (v zadnjih letih v ul. Forte del bosco na desnem bregu Soče) in v ul. Torriani. Praktično, bosta v tej stavbi dva otroška vrtca, čeprav je poslopje usposobljeno za tri sekcije, ki imajo lahko največ trideset otrok, to se pravi skupno devetdeset; vendar se nam zdi prav, da ostane otroški vrtec tudi v južnem delu Gorice in sicer v ul. Vittorio Veneto, kjer je trgovski zavod in kjer sta dve sekciji.

Otroški vrtec na Livadi je bil zgrajen prav zraven nove osnovne slovenske šole, ki so jo otvorili lansko pomlad; poslopje tako tvorita zaključen šolski center na veru. Načrta je izdelal inž. Adolf Močnik; gradbena dela so začeli pred dvema letoma in jih zaključili nedavno, v glavnem je vse dokončano razen nekaterih zunanjih del in dokončne ureditve notranje opreme. Stroški so znašali približno 260 milijonov lir, ki so jih krili država, deželna in v največji meri občinska uprava. Treba je priznati, da je goriška občinska uprava, zlasti po prizadevanjih dosedanjega župana De Simoneja, poskrbela, da imamo Slovenci danes v Gorici dve lepi, moderni in zlasti funkcionalni šolski poslopji v tem delu mesta. Kot rečeno, odprtje tega novega otroškega vrtca je bilo v soboto zjutraj, ki so se ga udeležili številni zastopniki šolskih in političnih oblasti. V kratkem govoru je župan De Simone omenil važnost odprtja tega novega šolskega središča in podal nekatere podatke o poslopju in izvajalcih del. Ob koncu govora se je spomnil tudi vseh prizadevanj, ki jih je občinska uprava izvedla, da bi prišlo do zblizanja med večinskim narodom in slovensko manjšino, tudi v okviru

širšega sodelovanja med našim mestom in N. Gorico in v določenih primerih tudi s Celovcem, kot je bila na primer prav sobotna lahkoatletska prireditev v novogoriškem mestu. Omenil je dolgoletno sodelovanje med obema mestoma, se zahvalil novogoriškemu predsedniku Sušmelju za njegova prizadevanja v prid boljšega spoznavanja in zblizovanja med nami in prebivalci iz Nove Gorice ter mu poklonil spominsko plaketo kot priznanje za dolgoletno sodelovanje in prijateljstvo, ki veže obe mesti. Podobno plaketo je De Simone izročil tudi odborniku občinske uprave iz Celovca, ki je bil prisoten na otvoritvi otroškega vrtca. Po blagoslovitvi, ki jo je opovel mons. Močnik, je sledil prerez traku in tako je bil uradno odprt ta novi otroški vrtec za Slovence v Gorici.

—o—

Zahodna Nemčija...

■ nadaljevanje s 1. strani

lute. Nemški volivci so se torej odločili za sedanje stanje. Boljše golob v roki kot golob na strehi, so si rekli. Krščanskodemokratska stranka naj počaka, da bodo imeli več vzroka za zamenjavo.

Zaenkrat je modro in pošteno sklenilo, da bo vodila kar najbolj lojalno in konstruktivno opozicijo in to bo gotovo tudi delala. V tem odnosu med vladajočo koalicijo in krščanskodemokratsko opozicijo sta moč in ugled današnje Nemčije. Glavna uprava je poštena in učinkovita, ljudje imajo zaupanje vanjo in delajo, kot se spodobi, za svoj zares zaslužen denar si lahko nekaj privoščijo, stanovanje si lahko kupi vsak in po zelo ugodnih pogojih, ni velikih problemov ne glede okuženja okolja ne glede šolstva, zdravstva ali pokojnin. Tako niso imele te volitve na sebi nič dramatičnega. Nemčija je v današnji Evropi velik otok miru in blaginje brez zapravljanja.

Kot rečeno, so bile v nedeljo parlamentarne volitve tudi na Portugalskem. Tam je šlo za bolj dramatično odločitev — ali bo ostala na vladi sedanja sredinsko-desna koalicija ali pa se bodo vrata vlade spet odprla za kako levo koalicijo, ki bi se morada izoblikovala po uspehu levih strank. Toda sredinsko-desna koalicija, ki jo sestavljata socialnodemokratska in krščanskodemokratska stranka, je še povečala svoje zastopstvo v parlamentu in svojo absolutno večino na 134 poslancev od 250. Socialisti, ki jih vodi Soares, so vzdržali, a so ohranili število parlamentarnih sedežev komaj v koaliciji z dvema drugima majhnima socialističnima skupinama. Nazadovani pa so komunisti. Odstotki njihovih glasov so se zmanjšali od 19 na 17 odstotkov, v parlamentu pa se je zmanjšalo njihovo zastopstvo za 6 poslancev (zdaj jih bodo imeli 41). Pripomniti je, da je portugalska komunistična partija, ki jo vodi Alvaro Cunhal, najbolj satelitska nasproti Moskvi in to se izraža tudi v njenih stališčih. Tudi v svoji volivni propagandi je zagovarjala sovjetski nastop v Afganistanu in se zagnjala v neodvisne sindikate na Poljskem. Komunisti so izgubili glasove celo v okrajih, kjer so bili doslej najmočnejši.

Mednarodna kolesarska prireditev

V goriškem obmejnem prostoru so v teh zadnjih letih skupne prireditve že utrjena tradicija. Poleg že uspešnega »Pohoda prijateljstva«, ki se vrši spomladi in lahkoatletskega srečanja, ki se ga udeležujejo mladinci iz Gorice, Nove Gorice in Celovca (letos je bilo prav preteklo soboto) in poleg še drugih mednarodnih prireditev, ki jih organizirajo krajevne ustanove in društva, je sedaj na sporedu mednarodno kolesarsko srečanje v prireditvi Občinske zveze telesnokulturnih organizacij iz Nove Gorice, Zveze slovenskih športnih društev iz Gorice in organizacije Turismo giovanile e sociale. Prireditev bo v nedeljo, 12. oktobra; kolesarji se bodo zbrali pred stavbo Občinske skupščine v Novi Gorici, kjer bo odhod ob 9. uri. Potem bodo krenili po Erjavčevi cesti proti obmejnemu prehodu v isti ulici, prekoračili mejo in po goriških ulicah do mirenškega prehoda, nato proti Vrtojbi, Šempetru in čez Kostanjevico v Novo Gorico do športnega

igrišča, kjer bo cilj in nagajevanje in pozdravi zastopnikov obeh mest. Vpisnina znaša 1500 lir, vsak udeleženec bo dobil spominsko kolajno, proga je dolga 25 kilometrov. Po končani prireditvi bodo na nogometnem igrišču ob 12. uri izžrebali trideset nagrad. Poleg posameznikov lahko nastopijo tudi skupine; vsi, ki se želijo udeležiti tega srečanja, se lahko vpišejo na sedežu ZSSDI v ul. Malta (tel. 2644) v Gorici.

—o—

GLEDALIŠKA SEZONA V GORICI

Kot že vrsto let, bo tudi letos v Gorici gledališka sezona, ki jo bo Slovensko stalno gledališče iz Trsta izvedlo ob sodelovanju obeh osrednjih slovenskih kulturno-prosvetnih organizacij. Vse predstave, sedem v abonmaju, bodo tudi letos v dvorani Katoliškega doma, čeprav je možnost, da bo spet na razpolago tudi Verdijevo gledališče, kjer so možne tudi večje predstave; za sedaj bodo predstave v Katoliškem domu.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka mesečnika »Dom«

Pred kratkim je izšla nova, septembrska številka mesečnika Dom, ki ga izdajajo duhovniki v Slovenski Benečiji in je pisan v narečju, v knjižni slovenščini in v italijanščini. Kot smo že večkrat omenili, je list zelo dobro, živahno in brihtno urejevan, tako da je vsaka številka zanimivost zase in vredna, da se jo spravi v domačo knjižnico. Poleg novic iz beneškoslovenskih krajev, zlasti kar zadeva smrti, poroke in rojstva, prinaša tudi aktualne članke, poleg tega pa se odlikuje po dobrih in temeljnih kulturnih prispevkih in celih razpravah iz zgodovine oziroma jezikoslovja iz Slovenske Benečije.

V novi številki najdemo uvodnik, pisan v italijanščini, pod naslovom »Infantilismo« t.j. Infantilizem, ki opozarja, na otročje početje sodrge, ki vsako leto pomaže spomenik na Kamenici pred tradicionalnim shodom, domišljajoč si, da bo s tem kaj dosegla ali kaj preprečila. V celoti je tudi objavljen govor duhovnika Cenciča na letošnjem kulturnem srečanju na Kamenici. Na prvi strani je objavljena tudi pesem v tipanskem narečju, pod naslovom »Pulenta«. Spesnil jo je neki G. Lucijan. Druga stran prinaša v italijanščini daljši članek »Izseljenstvo in Evropska skupnost« in prav tako v italijanščini polemični članek proti tistim, ki očitajo narodnim buditeljem v Slovenski Benečiji, da delajo za komunizem, ko duhovno in narodnostno dramijo ljudi ter zahtevajo zanje pravice, ki jim gredo.

Nadaljuje se italijansko pisana razprava »Tonpomastika v Nadiških dolinah«. Čeprav avtorju, ki se podpisuje samo z začetnicama B.Z., tu pa tam v etimologiji nekoliko spodsne, predvsem zaradi premajhnega poznanja zahodno in severnoevropskih jezikov in razvoja fonetike, so njegove razlage imen krajev v Slovenski Benečiji vendar zelo zanimive in velikokrat jim ni kaj oporekati. V njih je zlasti najti izredno poznanje ledinskih in sploh krajevnih razmer.

Zanimiv je tudi članek »Nekdaj ni bilo meja...«, ki opozarja, da je zgrešeno misliti, da je bila Slovenska Benečija vedno tako odrezana od ostale

Slovenije. Avtor F.R. piše: »Danes smo kljub odprti meji vajeni misliti: mi v Beneški Slovenji ali Slovenski Benečiji in oni gori v Jugoslaviji, gori na Tolminskem, Kobariškem... Nekdaj, ne dolgo tega, pa ni bilo tako. Na to kaj radi pozabljamo. Vedeti bi morali, da so naši beneški duhovniki službovali po vsej Tolminski, gor do mesta Idrije«. Clankar tudi naglašča medsebojne ženitve in množitve med prebivalstvom Slovenske Benečije in prebivalstvom Primorske ter navaja glede tega celo nekaj števil. Drug članek poroča o srečanju med beneškimi in posošskimi kristjani, italijansko pisan članek pa o srečanju prebivalstva treh dežel na Svetih Višarjah.

Naj omenimo še nekaj drugih važnejših člankov: prošlo o knjigi Gualtiera Simonettija o rastlinah v Furlaniji in v Nadiških dolinah. S kakšno pisavo naj se piše rezijsko narečje? Petjarji v Benečiji (petjarji pomeni berači), železna sveta maša monsignorja Rutarja, »Mlada brieza« in

»Barčica moja«, »Stara gora«, »Stric Jakob piše«, »Spoznajmo živali«, »Zlasti očenaš iz Sužida«, celo stran folklornih spisov in pestro zadnjo stran. List je tudi lepo ilustriran ter tiskan na dobrem papirju. Zeleti je, da bi imel čimveč naročnikov tudi zunaj Slovenske Benečije.

—o—

PLANINSKO POBRATENJE

(nadaljevanje s 4. strani)

gotovo pripomogli k bogatejšemu delovanju pevskega zbora, ki si v letošnjem delovnem letu nadeja, da bo razširil svoj repertoar z novimi, tudi zahtevnejšimi deli, pripravil skupaj z Dekliškim zborom iz Devina koncert božičnih pesmi ter še kako drugo samostojno prireditev. Ne dolgo od tega pa se je tudi govorilo, da bi vsaj k nekaterim vajam povabili tudi kako strokovno pomoč, posebno za pouk pevske tehnike.

Za konec naj še podčrtamo važno narodnostno vlogo, ki jo opravljata oba omenjena zbor s sedežem v Devinu. Zato njuno delovanje ni vredno pozornosti samo s pevskoglasbenega vidika, ampak tudi z narodnostnega.

M. T.

Nova sezona SSG v Trstu

S Pirandelovo komedijo Človek, zverina in čednost bo Slovensko stalno gledališče v Trstu otvorilo novo gledališko sezono. Z izbiro tega dela, ki ga režira Mario Uršič, ostaja gledališče zvesto svojemu repertoarnemu programu, ki predvideva v vsaki sezoni vsaj eno delo iz italijanske dramske literature, in se tako uveljavlja kot kulturni posrednik med dvema sosednjima narodoma.

Pirandello je skeptik in gleda na življenje brezperspektivno, vendar je iz celotne njegove stvarjalnosti razvidna velika ljubezen do človeka, ljubezen, ki bi rada napisala vesele in radostne črke v strani človekove usode: ob spoznanjih, ki so šla preko njega, pa avtorju poštenost ne da, da bi lagal sebi in drugim in od tod ta večni prizvok žalosti tudi v njegovih najbolj komičnih delih.

Tudi komedija Človek, zverina in čednost nosi v sebi vso tragičnost in komičnost pisateljeve osebnosti, to mešanico dveh elementov, ki nastopata ponavadi ločeno ali celo nasprotno. In tako ima v tem delu vsaka situacija dva obraza, enega resnega, čustvenega in moralno obvezujočega, drugega pa smešnega, takega, ki oropa osebnost vsakega dostojanstva v odnosu do sebe in do drugih. Vsak gib, vsako čustvo, vsak konflikt med junaki je po eni strani vreden spoštovanja, marsikaj tudi usmiljenega, po drugi pa vzbuja smeh in ironično obravnavanje s strani drugih junakov v igri in pa gledalcev samih.

V delu nastopajo Silvij Kobal, Lidija Kozlovič, Anton Petje, Livij Bogatec, Adrijan Rustja, Zlata Rodoškova, Bogdana Bratuž in Alojz Milič. Sceno je izdelal Marjan Kravos, Kostume pa Marija Vidau. Za prevod je poskrbel Smiljan Samec.

»Mitteleuropa«

O. S.

Med mitom in stvarnostjo

Pred kakim letom le med našimi italijanskimi: sodržavljanji nastala nova moda: »Mitteleuropa«. Zdelo se je, da se bo gibanje v prav kratkem času razraslo po vsej deželi in postalo v njej vsaj tretja politična sila, za demokristjani in komunisti. Njegovi odseki so se širili po večjih krajih Primorske in Furlanije, Trst, Gorica, Červinjan, Gradiška, Videm, celo Trbiž in najbrž še kje.

Največ uspeha v javnosti je gibanje doseglo s prirejanjem vsakoletnega »praznika naših narodov« v Jasihu (Giassico) pri Krminu 18. avgusta, to je na dan, ko so pod staro Avstrijo slavili prevzem prestola po cesarju Francu Jožefu I. Takrat je bil to najpomembnejši državni praznik, s »cesarsko mašo«, ki so se je morali udeležiti vsi predstavniki oblasti in vse vidnejše osebnosti. Da ne bi slučajno

kdo pomislil, da svojega cesarja ne ljubijo in ne spoštujejo.

Obhajanje tega dne v Jasihu pri Krminu ima danes sicer značaj množičnega slavlja in je zelo dobro obiskano. Vendar gre v bistvu za folkloro. Obiskovalcev je iz leta v leto več in c.kr. cesarsko kraljevi) vojak in mornarji imajo celo prost vstop.

Zaradi množičnega obiska tega »praznika« bi sklepali, da ima njegov prireditelj, to je gibanje »Mitteleuropa«, tudi izredno veliko privržencev in da bi, če bi poseglo na politično polje, odtegnilo vsedržavnim strankam občutno število glasov. Podobno kot jih je pojav Tržaške liste (LpT).

Toda iz začetnega zagona »Mitteleurope« se ni izcimilo kaj posebnega. Nekaj mesecev se je na vseh krajih veliko govorilo in sestajalo, potem pa

»vse tiho je bilo«. Pozneje se je razvedelo, da je prišlo do hudega navzkrižja med furlansko in tržaško stranjo gibanja, in sicer za prevlado nad njim na deželni ravni.

Furlanska stran oz. njen vrh je sodil, da mu pričiče vodilno mesto, ker deluje na območju, na katerem biva med milijoni ljudi. Nasproti temu območju da je tržaški predel mnogo manj pomemben. Na tržaški strani pa so trdili, da so pravi »mitteleuropejci« le oni, ki bivajo v onih predelih, ki so spadali k stari Avstriji, t.j. Trst z okolico, Goriška in Kanalska dolina, medtem ko je bila Furlanija pod Benečani in potem pod Italijo ter se torej ne more primerjati s starimi »mitteleuropskimi« pokrajinami.

Zato je gibanje, v veliko zadovoljstvo vsedržavnih strank, ki so že trepetale za svoje glasove, izgubilo na svojem zagonu. Seveda so stranke temu tudi same pripomogle, tako da so po svojem aparatu oz. svojih zaupnikih širile omalovaževalne govorice. Furlanski in goriški odsek gibanja sta dokončno razpadla. Konec koncev pa je danes za vsakršno idejno ali politično gibanje potreben denar za njegovo vzdrževanje, plačevanje propagando, organizacijskega aparata ipd. Denar pa imajo za poli-

Sodobno kmetijstvo

LASTNOSTI MLEKA

Normalno zdravo mleko je sočno belo in le v času krmljenja s svežo travo odseva rahlo rumeno, tako da je maslo poleti bolj rumeno od zimskega. Če mleku odvzamemo maščobo, ostane modrikasto posneto mleko. Sirotko je zelenkasta tekočina, ki ostane, ko smo mleku odvzeli maščobo in sirnino.

Milnici podobno barvo opazimo pri kitarju vimena in tako mleko se ob molži ne peni. Rumena barva mleka kaže na že razvito vnetje vimena, ne tako redko pa na nalezljivo rumeni gait. Rumenorjavkasta, včasih pa tudi rdečerjavkasta je mlezina. Mlezina in mleko krav, ki so povrgle, se pri kuhanju zasiri, sesede in zgriža, tako da nakazuje neredno kemično sestavo, ki pospešuje nastajanje mikroorganizmov, ki povzročajo napačenje. Take živine vsaj devet dni po telitvi ne smemo molsti. Zaradi dobave takega mleka so v sirmarnah imeli že veliko škode. V zdravem mleku nikoli ni krpice, zato mlekar, takoj ko opazi milnato barvo ali krpice, takega mleka ne

zdravo mleko rahlo sladkega okusa, na katerega pa lahko vplivajo različne okoliščine, tako da se včasih slab okus pokaže šele po 12 do 24 urah.

Ostro slan okus povzročajo bolezni vimena, slaba molža ali starost namolženelega mleka. Mlekar mora vsaj enkrat tedensko opraviti preizkušnjo okusa, kar je obenem tudi preizkušnja zdrave molže. Okus po krmi med drugim nastopi tudi po obilnem krmljenju z dodajanjem listja vinske trte. Značilen vonj in priokus dajejo tudi ribje olje in zdravila

ter nečisto sveže tropine in razne mineralne mešanice.

Vzroki okusa po blatu so nečista molža, slabo očiščeno vime, slaba stelja in shranjevanje vozne opreme v hlevu, ki ga slabo zračimo.

Vzroki grenkega okusa so nezadovoljivo očiščen mlekarški pribor, zauživanje rastlin grenčic in krmljenje s sparjenimi krmili, ki že vrejo in se kisajo. Žarek, žaltav okus opazimo šele po molži, če pustimo mleko dvajset ur v skodelici in zaužijemo nastalo smetano. Vzroki so starostni štadij laktacije, bolezni jajčnikov ali močno izražena gonja. Pripomnimo naj še, da mora mlekar skrbno uporabljati razkuževalna sredstva pri živalih, priboru in pri sebi ter naj z njimi ne skopari. **Z. T.**

Zanimivo oktobrsko »Ognjišče«

Kot eden redkih slovenskih listov na oktobrska številka Ognjišče opozarja, da bo minilo letos 60 let od usodnega koroškega plebiscita, ki so ga hoteli takratni oblastniki proti volji ljudstva in ki je okrnil Slovenijo za zgodovinsko najvažnejšo in v mnogih pogledih tako važno koroško deželo. Temu datumu je posvečena tudi mesečna priloga pod naslovom »Slovinci na Koroškem«. Obširni članek je napisal Silvester Čuk. Tudi štiri strani barvne priloge, t.j. barvnih fotografij, so posvečene slovenski Koroški, posebno Gospe Sveti kot najbolj častitljivemu spomeniku koroškega in sploh vsega slovenstva, poleg knežjega kamna in vojvodskega prestola. Avtor člana upravičeno opozarja na naivnost, enakostranskost in nedoraslost tedanje slovenske oziroma jugoslovanske predplebiscitne propagande, vendar pa se izogne razlagi, kje so bili vzroki za to.

Tudi »pismo meseca«, kot je vedno naslovljen uvodnik v obliki odgovora na pismo kakega mladega bralca ali bralke, je tokrat izredno aktualno in zanimivo. Iz pisma mladega dekleta veje resnična tragika tolikih mladih današnjih ljudi, katerim starši niso znali odkriti pravih življenjskih idealov in ciljev ter se zato vdajajo mamilom in obupu. Vendar je to dekle našlo vero in pot k rešitvi. Z zanimanjem bo verjetno vsakdo prebral tudi intervju z mladim salezijanskim duhovnikom

Francem Zajtlom, ki deluje v Egiptu. V intervjuju nam pove marsikaj o razmerah v Egiptu, tudi o političnih in gospodarskih.

V tej številki najdemo več člankov o žgoči sodobni problematiki, tako npr. reportažo Natalije o stradanju v svetu in o brezsrčnosti siteda sveta, ki nima razumevanja za potrebne. Franc Bole piše o črni Afriki in pove pri tem marsikaj zanimivega; med drugim opozarja na lep izraz, ki ga imamo Slovenci za črne afričane — namreč »zamorci«, tako da nam ni treba govoriti o »črncih«. Po njegovem pride izraz zamorci od besed »zamorjem«, kar sicer ni čisto točno, vendar pa tudi ni posebno važno.

Privlačna je kot vedno rubrika »Priporočamo, berite!« o novih dobrih knjigah slovenskih založb, dalje rubrika »Tvoje ime« z razlago najbolj pogostih osebnih imen; razlage so v skladu z najmodernejšimi etimološkimi razlagami. Kot vedno, najdemo tudi v tej številki reportažo o bolnikih, ki jih obiskuje oče urednik. Tokrat nam predstavi neko bolnico, doma s kmetov. Seveda tudi v tej številki ne manjka članka o popevkarjih — tokrat nas seznanja s popevkarjem Angelom Branduardijem — in o športnikih, na vrsti je nogomet. Nadaljuje se roman »Sestra Ruth«. Ena najbolj zanimivih rubrik v »Ognjišču« pa so tudi tokrat pisma mladih.

Klub starih goriških študentov bo v nedeljo, 12. oktobra ob 10. uri, na Erjavčevi cesti v Novi Gorici odkril doprsni kip

dr. Andreju Budalu

zaslužnemu profesorju, pisatelju, prevajalcu in rodoljubu.

Slavnost bo združena s kratkim kulturnim programom.

Slavnostni govornik bo dr. Filibert Benedetič iz Trsta.

Slavnost bo ob vsakem vremenu.

sme oddati, pač pa mora dobro ohlajen vzorec jutranje molže dati na pregled najbližjemu laboratoriju za nadzorstvo nad mlekom. Rdeče mleko pa teče zaradi mešanja s krvjo iz možnih notranjih poškodb vimena.

Zaradi mlečnega sladkorja in maščobe je

tične namene le vsedrjavne stranke, ki ga prejema jo iz državne blagajne. Poleg tega pa nudijo svojim formalnim privržencem tudi poklicno kariero in ne gre za golo »prepričanje«, kot se zdi na prvi pogled.

Česa takega »Mittleuropa«, četudi nosi naslov, poleg italijanskega, še v slovenščini, nemščini, furlanščini in franščini slednje kot svojo evropsko oznako — da bi pritegnila tudi ljudi, ki govorijo te materine jezike, seveda ni zmogla, ker ni nudila česa več kot nekdanji ideal. Ni si uspela pridobiti niti podpore od onstran Alp t.j. od konservativne Bavarske pod njenim vodjem Franc Jožefom Strausom. Njegova krščansko-socialna zveza je namreč skupno z italijansko kršč. demokracijo včlanjena v evropski zvezi krščansko-demokratskih strank in je zavezana do določene solidarnosti nasproti drugim članicam. Torej, v primeru odnosov do italijanske krščanske demokracije, vsaj do tolikšne solidarnosti, da ne bo podpirala gibanja, ki bi slednji lahko na določenem območju, četudi v omejenem obsegu, odtegnilo glasove.

Samega idealizma pa naši italijanski sodržavljani tudi nimajo toliko, da bi bili pripravljeni žrtvovati nekaj časa in dela za svoje prepričanje. Vendar pa se je po razkroju furlanskega in goriškega dela le

obdržala tržaška stran »Mittleuropa«. V Trstu si je uredila celo svoj sedež in začela izdajati, začenši z letošnjim letom, celo svoje lastno glasilo »Nuova Mittleuropa«, katerega namen je bil mesečno izhajanje, dejansko pa izhaja list vsaka dva meseca.

Kakšni so nameni sedanjega gibanja »Mittleuropa«, lahko povzamemo prav iz tega glasila. Gibanje je načeloma odprto tudi nasproti Slovincem, pa tudi Furlanom. V glasilu, ki je tiskano pretežno v slovenščini in furlanščini, pa tudi v nemščini, furlanski in nemški prispevki so dobro sestavljeni in jedrnat. Nemški vzbujajo vtis, da gre pri vrhu gibanja v veliki meri za nostalgijo po »dobrih starih«, časih pod Avstrijo. List izkazuje precejšnjo spretost, kar se tiče vsebinskega in tehničnega urejanja. Toda vse tisto, kar je napisano v slovenščini, je jezikovno in oblikovno tako neobgledno in klavrno, da bralca naravnost odbija. Primitivno oblikovani stavki kažejo na pisca, ki se giblje v italijanskem okolju in mu je slovenščina že nekak tuj jezik. V doslej šestih izišlih številkah ne najdemo niti enega temeljito in poglobljeno napisanega prispevka. Sta pa takšna v nemščini in v furlanščini. Občutna pomanjkljivost torej, če pomislimo, da glasilo »Mit-

teleuropa« izhaja v Trstu, kjer je bilo prebivalstvo že od nekdanj večinoma italijansko in slovensko, le nekaj od njega pa nemškega in furlanskega.

Ta okoliščina očituje, da »Mittleuropa« nima za sabo širšega kroga slovenskih ljudi, razen kakega posameznika. Glede na njeno usmeritev pa je sklopati, da slovenskih ljudi tudi v prihodnje ne bo pritegnila. Vendar je treba gibanju oz. njegovemu glasilu priznati, da opozarja tudi na izpolnitev jezikovnih pravic in enakopravnosti slovenskim ljudem v naši deželi. Toda to je lahko tudi samo določena taktika, zakaj glasilo po drugi strani skrbno pazi, da svojim bralcem oz. privržencem in morebitnim simpatizerjem, ki še niso v celoti premagali protislovenskega in protislovenskega občutja, ne bi vzbudilo vtisa, da »drži za Slovence« in si jih s tem mogoče oddaljilo. Lahko gre sploh za bojazen, ki je posledica nekdanjega splošnega protislovenskega vzdušja v mestu in je danes v primeru »Mittleuropa« brez osnove, saj so si nacionalisti poiskali takšne organizacije, kjer imajo več možnosti za svojo dejavnost. Kljub temu pa je le značilno, kako lahko takšen ostanek iz preteklosti utesnjuje tudi gibanje, ki se ima in se razglša za evropsko.

(Dalje)

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 00000000000000000000 3 0000

Leningrad, 14. julija 1980 ob 17.30.

Že dolgo preden je Iljušin zdrsel po betonski stezi leningrajskega letališča, se nam je skozi letalska okenca odprl širok razgled na severne Benetke s konico Finskega zaliva na desni, Ladovskim jezerom na levi in reko Nevo, ki ju povezuje. Pod nami zeleni gozdovi, posejani z dačami, polja, pašniki in v daljavi v severnem soncu bleščeči Leningrad.

Na letališču je vroče, vendar ne soparno, prijetno, polno, živo sonce, kot ga niti pri nas z muhastim vremenom na začetku poletja še nismo občutili. Po zvočnikih zvedmo, da moramo zapustiti letalo vsi, tudi tranzitni potniki.

»S seboj vzemite ročno prtljago«, čemu, zvedmo, ko nas avtobus madžarske izdelave prepelje do letališke stavbe. V vrsti po dva se moramo predstaviti pred policijskim okencem, kjer bodo skrbno pregledali potni list, olimpijski potni list in vizum, tri dokumente s štirimi fotografijami. Oči mladega miličnika preblisknejo z mojega obraza na v dokumentu priloženo fotografijo — ponovilo se bo še trikrat povsem avtomatično, kot da za okencem ne bi bil človek, pač pa robot. Končno pritisne žig na vizum in že smo v novi vrsti pri cariniku.

Osebni pregled z metaldetektorjem; koliko pridušenih kletvic, ko se je še in še treba vračati skozi vrata metaldetektorja zaradi pozabljenega kovinskega predmeta v žepu. Kovanci se kotalijo po tleh, nihče jih ne pobira, saj na ramenih čuti živčnost kolegov, ki so še v vrsti. Tudi uro je treba odpeti, sleči jopič, ker ima kovinsko zadrgo, preden metaldetektor ne pokaže zelene luči.

Prične se pregled ročne prtljage. Tudi ta roma skozi napravo za odkrivanje kovinskih predmetov. Slika na minitorju pokaže, da sta v torbi fotoaparater in magnetofon. Fotoaparater bo treba razstaviti, odviti objektiv, registrator spraviti v pogon, dokazati, da gre res za fotoaparater in magnetofon.

Toda to je bil — tedaj tega še ne vemo — le prvi del carinskega pregleda. Prične se lov na formular za carinsko prijavo. V roke dobim obrazec v španščini.

Imate pri sebi srečke državne loterije?, ne, sovjetske državne obveznice?, ne, zlatnino?, ne, dragulje?, ne, orožje?, ne, mamilja?, ne, tujo valuto?, da. Točno je treba navesti koliko in kakšno.

Birokratsko delo je opravljeno, toda zaman se razgledujemo za barom ali kavarno, da bi ob pijači prebili še preostali prosti čas do ponovnega vkrcanja na letalo. Kolega zapazi v prvem nadstropju prodajalno spominkov, to je prva od toliko beriošk, na katere bomo naleteli med postankom v Sovjetski zvezi. Oboroženi z ročno prtljago se poženemo po stopnicah, toda vrata v prodajalno so zaprta, čeprav na vratih na veliko piše non stop od 8.00 - 20.00. Na povsem nevidnem mestu zapazimo listič: trgovina zaprta zaradi inventure.

K sreči se kmalu oglasi zvočnik s pozivom za tranzitne potnike. Pri izhodu nova

zagozda. Kot da bi miličniki ne verjeli kolegom carinikom, ki so nas že pregledali, se moramo znova postaviti v vrsto, izročiti v ponoven pregled formular s carinsko izjavo, pokazati prijavljene stvari, potegniti znova na dan dokumente in voznico, opraviti še en osebni pregled z metaldetektorjem, odpreti ročno prtljago, dokazati, da sta fotoaparater in magnetofon res fotoaparater in magnetofon.

Končno smo spet v napol praznem letalu, vrnemo se k sedežem, ki smo jih zasedli med letom iz Milana v Leningrad, toda časopisi, revije, žepne izdaje knjig so medtem izginili. Ko že prično padati pikre opazke na račun snažilk, ki so med postankom pospravile letalo, zagledamo visok kup raznega tiska na sedežu pri toaleti. Časa je dovolj, da si porazdelimo izvode tednikov Panorama, Espresso, najrazličnejših dnevnikov, ilustriranih revij, žepnih izdaj vojninskih in policijskih romanov. Opazno je, da so vsako revijo, dnevnik in tednik prelistali, če ni morda med posameznimi listi kaj skritega. Res je, da ni izginilo ničesar in tako pridem spet v posest zadnjih številok

— Znaš Jakec, de meni se vselih čudno zdi, de gre tle pr nas taku slabo naprej. Pole ke videm, koiko ledi taku skrbi, se martra jn poti za to bogo ljudstvo jn vselih je vse narobe.

— Ma kej ti se čudeš? Jest pej neč. Zatu ke sm jeh pogruntau.

— Kej si pogruntau! Figo. Ma posluši: tam u Rimi je tisteh senatorjev jn poslancov vseh vkep aneh taužent. Pole so te dežele, ke jeh je glih dvajsti jn u vsaki deželi je spet aneh šestdeset al še več poslancov. Vseh vkep bo gvišno aneh taužentpetstu. Pole so province, ke nanka ne znam kolko jeh je: jn tam so spet ani svetovalci jn jeh bo gvišno nekaj taužent. Pole so komuni, veliki jn majhni jn tle more bet aneh žepanov jn svetovalcov na taužente. Jn vsem tem pomaga pr deli buhvejkolko taužent vseh sort uradnikov, tipkarič, ekspertov, šoferjev jn vseh sort podrepnikov. Jn vse neč ne pomaga.

Katoliškega glasa, Novega lista in Naših razgledov.

Leningrad je že daleč za nami, preletimo Volgo in Valdajske višine, nakar pogled na zemljo pod nami prekrijejo oblaki. Sivina oblakov zavije letalo, šele ko smo tik pred pristankom na novo moskovsko letališče Šeremetjevo - 2 se nekoliko razjasni, toda Moskve iz zraka ne bomo videli.

Ker smo vse preglede že dvakrat opravili v Leningradu, smo prepričani, da bo na moskovskem letališču šlo mnogo hitreje. Nova utvara.

(dalje)

—o—

SEJEM POHIŠTVA OB KONCU MESECA

V teh dneh že pripravljajo vse potrebno za otvoritev oz. prireditve sejma pohištva in opreme z naslovom »Ambiente 4«, ki je ena izmed večjih razstavnih pobud v našem mestu v okviru »Gorizia esposizioni«. Sejem bo odprt od 25. oktobra do 3. novembra; ta dan bodo tudi dovolili prost vstop zaročencem in mladoporočencem in tudi starejšim zakoncem, ki bi si želeli naročiti pohištvo ob ponudbi tudi posebno ugodnih cen.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

— Ma si pozabu, dragi Mihec še sindakate. Jn tudi pr njej je dosti ledi. Zatu ke je majo, denmo reč, segretarje na državnem, pole na deželnem jn na vseh drugih leveleh. Jn še za vsako sorto deloucev posebej: za zidarje, za ribiče, za tiste ke delajo pr aroplanah, za železničarje, za Fiat, za tiste ke so na barkah. Pole ne smemo pozabet še na stranke, ke jemajo vseh sort šegretarjev jn povrhi še, vsaka stranka posebe, referente za gospodarstvo, za zunanjo politiko, za kulturo jn vse sorte...

— Sej, sej. Jn pole se zbirajo na televizijski po trije, štirje jn vsi strašno pametno govorijo. Jest jeh gledam jn poslušam jn se mi zdi, de so strašno pametni jn strašno u skrbeh za to bogo ljudstvo. Jn pr vsem tem, ke se tolko pametnih ledi taku prazdeva, vselih gre vse narobe. Prou čudno je tu. Tle more bet ki kašen jaler...

— Se zna, de je. Ma ti, lubi moj Mihec, politike ne zastopeš. Jn ta prvo, ke be mogu znat je tu, da lepu govort je ano, lepu jn dobro delat je pej drugo. Jn tu je politika. Jn zdej še posebno lepu govorijo, ke kuhajo novo vlado...

— Ja, videš, tudi tu od teh vlad, ke se menjavajo kar naprej, tudi ne zastopem.

— Ma ti ne moreš zastopet, zatu ke se na politiko ne zastopeš. Jn kar se tiče menjavanja vlad, je tu prfina dobro, zatu ke jemamo zmiram frišne vlade. Nobena ne zastari. Jn tu je dobro, de ne dobi mufo. Sej tudi kruh more bet vsak dan frišen. Jn za vlado je aneh šest, sedem mescov glih an prou.

— Ma mene me zdej skrbi, kaku bo s tistemi osnutki za globalno zaščito slovenske manjšine. Kadaj bojo pršli na vrsto.

— Mihec, te reči niso zate jn ne stoj neč skrbet! Ti bejši rajši futrat golobe tle dol na placi.